

сонського державного університету;

– автоматизована база даних Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти;

– засоби автоматизації управління навчальним закладом, що діють у НУ Львівська політехніка та ЛНУ імені Івана Франка;

– автоматизована інформаційна система «Електронний університет», створена в Хмельницькому національному університеті;

– комплексна система автоматизації управління навчальним процесом, розроблена й уведена в експлуатацію у Львівському інституті банківської справи Університету банківської справи, м. Київ (ЛІБС УБС НБУ) [6, 7].

Зазначені автоматизовані системи управління можуть поширюватися в інших навчальних закладах чи стати основою розроблення власної такої системи в окремо взятому виші. Упровадження системи дозволяє більш чітко організувати і контролювати навчальний процес.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. Отже, особливості управління навчальним процесом у сучасному ВНЗ - це використання автоматизованих систем, широке впровадження інновацій у освітній процес та системне й цілеспрямоване управління їх застосуванням, що забезпечує вищій школі своєчасне реагування на зростаючі вимоги сьогодення.

Список використаної літератури

1. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : [навч. посіб. для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти]. – К. : ВВП «КОМПАС», 1997. – 64 с.
2. Друкер Питер Ф. Епоха розрива : орієнтири для нашого змінюючогося общества / Друкер Питер Ф. ; [пер. с англ. Б. Л. Глушака]. – М. : ООО «И Д Вильямс», 2007. – 336 с.
3. Карамішев Д.В. Стратегічне управління інноваційними процесами в системі охорони здоров'я : державні механізми : [моногр.] / Д.В. Карамішев. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2006. – 304 с.
4. Крисюк С.В. Державне управління освітою : [навч. посіб. для слух., аспір., доктор. спеціальності «Державне управління освітою»] / С.В. Крисюк. – К. : НАДУ, 2009. – 220 с.
5. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент : [навч. посіб.] / П.П. Микитюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 400 с.
6. Інформаційно-комунікаційна технологія автоматизованого моніторингу і управління навчальним процесом магістерської підготовки / [Б. І. Мокін, В. Б. Мокін, С. В. Бевз, С. М. Бурбело] // Інформаційні технології і засоби навчання – 2011. – №3 (23) – Режим доступу до журн. : <http://www.journal.iitta.gov.ua>.
7. 7. Петрович Й.М. Інформаційні системи управління навчальним процесом у ВНЗ: порівняльний аналіз / Й.М. Петрович, Ю.М. Римар // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Логістика. – 2012. – № 735. – С. 167–175.
8. Пригожин А.И. Методы развития организаций / А.И. Пригожин. – М. : МЦФЭР, 2003. – 864 с.
9. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 25 червня 2013 р. №344/2013. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.

ВИКОРИСТАННЯ ІТ -МЕТОДІВ У ВИЩОМУ МЕДИЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Голованова І.А., Хорош М.В., Руденко Л.А.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Автори доводять, що в наш час застосування нових технологій стало можливим і рентабельним: виробники софту пропонують усе нові рішення, які можуть бути застосовані в навчанні. Цей підхід до освоєння навчальних програм, як альтернатива класичному, академічному, привабливий як для освітніх закладів, так і для студентства.

Ключові слова: інформаційні технології, реформування системи освіти.

Актуальність теми

Протягом усієї історії вищої освіти в педагогічному процесі використовувались різноманітні технологічні досягнення – від крейди та дошки до персонального комп'ютера й Інтернет-планшета. Деякі технології стали постійними атрибутами навчального процесу, інші (логарифмічна лінійка, діапроектори) були замінені на технічно досконаліші винаходи сучасності.

Останнім часом у практиці вищої школи швидко почали використовувати нові технології – електронну пошту, Інтернет-ресурси, електронні книжки, мультимедійні ресурси тощо. Це дозволяє покращити традиційну схему навчального процесу, підвищити його доступність і наочність, забезпечити безперервність та дистанційність навчання [6]. Застосування таких схем дозволяє нехтувати традиційним підходом до навчання – необхідність фізичної присутності студента на теоретичному занятті в аудиторії. Присутності потребуватиме тільки практичне заняття.

Метою нашої роботи є виділення на підставі даних літератури низки ІТ- рішень, які можуть бути використані в підготовці медичних кадрів.

Матеріал і методи дослідження

Комп'ютери і телекомунікаційні засоби є основними технологіями перебудови вищої освіти. Досягнення в кожній із цих галузей - електронна пошта, факс-зв'язок, мережа Інтернет, електронна докуме-

нтація - здатні забезпечити повноцінне теоретичне навчання студентів. Упровадженню нових технологій у педагогічний процес сприяють швидкий розвиток глобалізації, зниження міжнародних бар'єрів освіти. За використання сучасних комунікаційних технологій у практиці вищих навчальних закладів освіта більше не обмежується ресурсами географічних регіонів. Крім того, зростає потреба безперервної, протягом усього життя, можливості для навчання, щоб забезпечити спеціалісту здатність іти в ногу із соціальними, економічними і технологічними змінами сучасного суспільства [5]. Крім того, конкуренція серед вищих навчальних закладів сприяє впровадженню в практику передових технологій навчання студентів для забезпечення успіху навчального закладу. Щоб перемогти конкурентів, багато установ стають активними учасниками в "гонці озброєнь" освітніх технологій, яка вимагає швидкого прийняття нових технологічних інновацій.

На жаль, процес інтеграції технологічних досягнень у систему вищої освіти не є швидким та зустрічає багато перешкод: академічні традиції, такі як необхідність особистої присутності студента на лекції, більшість викладачів приймає неохоче, як і той факт, що сьогоденні реалії потребують від лектора навичок миттєвої перебудови плану лекції залежно від рівня сприйняття аудиторії та швидкості засвоєння матеріалу слухачами. Якщо 5-10 років тому перехід від читання лекції за таблицями і кодограммами на мультимедійні презентації сприймався як методологічний прорив, то тепер сучасна методологічна думка схиляється до переходу на лекції, побудовані на Flash- чи PHP- технології [8] з використанням мультимедійної дошки, оскільки тільки вони дають змогу перебудовувати лекцію безпосередньо в аудиторії. У той же час вартість багатьох технологічних новацій також перешкоджає їх упровадженню у зв'язку з обмеженістю фінансових ресурсів навчальних закладів.

Традиційно викладачі більшу частину часу приділяють заняттям зі студентами в аудиторіях: читанню лекцій, проведенню консультацій тощо. В епоху новітніх технологій такий підхід втрачає свою актуальність, оскільки комп'ютерні технології – електронні мережеві ресурси здатні забезпечити вищу ефективність поширення інформації і гарантувати більшу її доступність у порівнянні зі стандартними заняттями в аудиторії, оскільки забезпечують цілодобовий доступ до інформації, що дозволяє студентам отримувати інформацію в зручний для них час та повертатися до неї необхідну для засвоєння кількість раз. Такий підхід до поширення інформації може заощадити дорогоцінний час навчального процесу – зменшення традиційних лекційних занять. Цей час можна використати на практичні заняття, що дозволяє сформувати професійні навички в студента-лікаря [4]. Дослідження [2] показують, що активна участь у процесі навчання допомагає мотивувати студентів і сприяє підвищенню результатів їх навчання. Нові технології можуть сприяти активній участі в процесі навчання за рахунок зменшення кількості пасивного часу навчання - слухання лекцій. Сучасні технології можуть допомогти зробити процес навчання більш інтерактивним: E-mail, курси на веб-сайтах, комп'ютерні чати, ресурси з підтримкою можливості спілкування та спільної проектної роботи студентів. Дослідження показали, що можливості для спільного навчання з використанням модульної, проектної та реверсивної методики навчання забезпечують підвищення розуміння й вирішення студентами різноманітних навчальних проблемних питань. Технологія може значно полегшити роботу спільних проектних команд та інших видів співробітництва навчальних груп, навіть серед студентів, які не живуть у тому ж географічному районі та не можуть зустрітися віч-на-віч.

Водночас такі технології дозволяють, окрім спільного навчання, персоналізувати й індивідуалізувати освіту, зменшуючи необхідність особистого доведення великої кількості інформації у вигляді лекції чи консультацій, що дозволяє приділяти більше часу окремим студентам. Робота з інтернет-форумами дозволяє викладачеві відповідати на питання студента в зручний для нього час, окрім того, моніторингування постів у форумі дає можливість зрозуміти проблемні зони навчання і приділити їм більше уваги під час наступних лекційних занять. Вивільнення часу викладача також дозволяє адаптувати стратегію навчання і постановку завдань, щоби привести їх у відповідність з інтересами і потребами студентів у своїх класах з урахуванням конкретних потреб кожного студента [3].

Результати дослідження та їх обговорення

Ураховуючи те, що мета освіти полягає в тому, щоб допомогти учнів реалізувати свій потенціал, механіка навчання має бути спрямована для підвищення зручності об'єкта навчання. По суті, сучасні технології дають можливість забезпечити найбільш повний та зручний доступ до знань, ніж будь-коли раніше. Посилення конкуренції між постачальниками освіти дозволяє споживачам обрати можливість для навчання, що найкращим чином відповідають їхнім потребам і дозволяють забезпечити навчання в рамках їхніх життєвих обставин. Оскільки впровадження нових технологій змінює ринок освіти, баланс сил зміщується від постачальника освіти до споживача освіти. Споживачі освіти тепер вільні вибирати спосіб навчання, виходячи зі своїх можливостей.

Технологія вже змінила життя викладацького складу: використання IT- інновацій для підготовки до занять, проведення досліджень, контроль успішності, а також забезпечення зв'язку зі своїми студентами та колегами у віддалених місцях. Електронна пошта, автоматизовані бази даних та пошукові системи є одними з технологій, що змінили схему роботи викладачів вищих навчальних закладів. Duderstadt J. підкреслює, що застосування сучасних технологій змінює роль викладача з якості передавача знань на «дизайнера процесу навчання» [1]. Такий новий тип викладача має діяти більше в

ролі консультанта, його основна навчальна роль полягає в тому, щоб надихнути і мотивувати студентів, побудувати середовище, яке сприяє навчанню, і зрештою керувати активним процесом навчання. В ідеалі, учні мають активніше брати участь у процесі отримання знань, а не пасивно поглинати інформацію від викладача. Згідно із сучасною точкою зору на вищу школу, викладач перетворюється з "мудреця на сцені в орієнтир на стороні" [7]. Такий тип викладача, окрім глибоких знань свого предмета, має навички будувати ситуації, що спонукають до навчання.

Висновки

Застосування нових технологій у наш час стало можливим і рентабельним: виробники програмного забезпечення пропонують усе нові рішення, що можуть бути застосовані в навчанні. Цей підхід до освоєння навчальних програм, альтернативний класичному академічному, привабливий як для освітніх закладів, так і для студентства. Підвищення фінансових і часових витрат на розробку нових моделей освітніх продуктів дозволяє інтегрувати сучасні навчальні стратегії в ще не освоєні педагогами сегменти життя молоді – ігри, симулятори, соціальні мережі тощо. Це сприяє підвищенню інтересу до навчання, покращує рівень освіти в цілому.

Список використаної літератури

1. Duderstadt J. The Future of the Public University in America: Beyond the Crossroads / Duderstadt James J., Farris W. Womack. – Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2002. – P. 25.
2. Бондаревская Е. В. Методологические проблемы становления педагогического образования университетского типа / Е. В. Бондаревская // Педагогика. – 2010. – № 9. – С. 73–84.
3. Гороховський О.І. Методичні аспекти створення навчальної літератури для дистанційного навчання / О.І. Гороховський. – К. : Статт-2007. – С. 43.
4. Дегтерёв В. А. Инновационность организации студенческой практики в формировании профессиональной мобильности будущих специалистов социальной сферы / В. А. Дегтерёв // Alma Mater. – 2010. – № 8. – С. 36–41.
5. Дридигер В. К. Развитие инновационной инфраструктуры университета [Ставропольский гос. аграр ун-т] / В. К. Дридигер, В. Ю. Морозов // Высшее образование в России. – 2010. – № 10. – С. 56–62.
6. Наказ Міністерства освіти і науки України 25.04.2013 № 466. Положення про дистанційне навчання. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30 квітня 2013 р. за № 703/23235.
7. Радаев В. Пять принципов построения нового университета / В. Радаев // Pro et Contra. – 2010. – № 3(49). – С. 6–18.
8. Теличенко В. И. Дополнительное профессиональное образование как основа инновационного развития вузов. Опыт МГСУ / В. Теличенко, Н.Верстина, А.Гинзбург // Ученый совет. – 2010. – № 3. – С. 14–21.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Гриценко Є.М., Ксьонз І.В.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Розглядається інтерактивна методика – рольова гра у формі «консиліуму» в структурі навчального процесу при викладанні клінічних дисциплін у вищих медичних навчальних закладах.

Ключові слова: інтерактивні методи навчання, рольова гра «консиліум».

Упровадження нових технологій у навчальний процес завжди вважалося прогресивним кроком і підвищувало мотивацію навчання. Тому в навчальному процесі вищого навчального закладу, в тому числі медичному, активно використовуються діяльнісні методики, а також технології, спрямовані на візуалізацію інформації, ігрові методики.

Проведені соціологічні дослідження різних форм і методів викладання свідчать, що засвоєння матеріалу лекції складає 20 %, лекції з використанням наукових джерел підвищує цей показник до 30 %, лекція з використанням аудіовізуальних засобів дає 50 % умов інформації, дискусія – 70%, гра – 90 % [4].

Методи, спрямовані на підвищення комунікативної активності між учасниками спілкування або їхньої взаємодії, називають інтерактивними. Серед них найбільшого поширення набули такі: мозковий штурм, або мозкова атака, коло ідей, мікрофон (вільне накопичення великої кількості ідей із певної теми, критичне їх осмислення); метод прогнозування або передбачення (за дидактичним матеріалом підтвердити чи заперечити гіпотезу, сформулювати тему заняття); дискусія, кути, ПРЕС-метод (послідовно учні або студенти дають аргументовані відповіді на певне дискусійне питання, доходять спільної думки); гронування, або асоціативний куц (установлення асоціативних зв'язків між окремими поняттями для узагальнення теоретичного матеріалу, підбиття підсумків вивченої теми чи розділу); бесіда за Сократом (учні або студенти ставлять проблемні питання і шукають шляхи їх розв'язання); ділові ігри (відтворюється поведінка і робота конкретних працівників за фахом). Найбільш емоційно привабливими і професійно необхідними в інноваційному навчанні є імітаційні активні методи, які поділяються на неігрові (аналіз конкретних ситуацій, імітаційні вправи, індивідуальний тренаж) та ігрові (ділові ігри, розігрування ролей, ігрове проектування). Саме вони є найбільш суттєвими у професійній спрямованості навчального процесу вищих медичних навчальних закладів, бо є важливим засобом орієнтування студента на такі цінності як краще засвоєння майбутньої спеціальності, оволодіння професійною майсте-